

Ա.Լ.ԵՄՍՆՏՐԵԹԻ ՍԱՆՃԱԳՐ

անբաժանելի մասն է սուրիակոմ հայրենիքին

Առաջին համախարհային պատերազմին Օսմանեան կայսրութեան վերաբերեալ վերջնական հաշուարկաբար կատարուեցաւ Լոզանի միջազգային համաժողովին մէջ՝ «Լոզանի դաշնագիր» անունով ծանօթ քաղաքական փաստաթուղթը այդ հաշուարկաբար օրինականացումն էր։ Լոզանի համաժողովին մէջ՝ յանուն Օսմանեան կայսրութեան որպէս կողմ զիրք բռնած էին «Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովը» կառավարութեան լիազօր պատուիրակները, այսինքն, արդի «Թուրք հանրապետական կառավարութիւնը», որ ինքզինքը կը նկատէր ուղղակի շահութակաւոր Օսմանեան կայսրութեան կառավարութեան։

Անհրաժեշտ կը գտնենք ընդգծել այս հանգամանքը հաւանական չլինելու մը տեղի չտալու և կանխարգելելու համար հաւանական առարկութիւն մը որ կրնայ սխալ զարկ տալ Լոզանի «Թուրք հանրապետական» կառավարութիւնը ունի քաղաքական այն հանգամանքը, ինչ որ ունէին նորաստեղծ Սուրիան, Իրազը, Լիբանանը, Անդրբլագանը, Պաղեստինը և Հիւսիսային Եմէնը կառավարութիւնները։

Աւելի պարզ խօսելով՝ Օսմանեան կայսրութեան քաղաքական միջոց «Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովը» կառավարութիւնը իմա՝ արդի «Թուրք հանրապետութիւնը» կը մնար որպէս Օսմանեան հող, Օսմանցիական ուղղակի ժառանգորդ, և միւս նորաստեղծ պետութիւնները իւր ծարքի երկրորդական փոխարինելու մը անխառն ունեւորութեամբ զիրք միայն ունէին։

Ուրեմն՝ Օսմանեան կայսրութեան բաժանուող իւր քաղաքական պետութեան սահմանը և աշխարհաքաղաքական դաշտը յետ երկրորդ և մանրակրկիտ վիճարկութիւններէ ետք և պատմական ու ազգաքաղաքական տուեալներու նկատմամբ միայն նախապայման էր Լոզանի համաժողովին կողմէ։

Լոզանի դաշնագրով և անոր կից աշխարհաքաղաքական բլանշիւրով և քարտանքներով սահմանադրուած նորաստեղծ պետութիւններու շարքին, կարեւոր Սուրիական պետութիւնը, որուն սահմաններուն մէջ էր Ալեքսանդրիայի Սահմազը որպէս անբաժանելի հողատար Սուրիական հայրենիքին։

«Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովի կառավարութեան» լիազօրները դաշնագրին Սուրիոյ սահմանադրման մասին բոլոր տրամադրութիւնները ընդունած և վաւերացնելով էին առանց վերապահութեան՝ առանց վերաքննութեան և քարտէսային առարկութեան։

Գալով ինչպիսի առաջին Սահմանադրութեան մասին հաշուարկները՝ այդ մասին զոյգութիւն ունեցող տրամադրութիւնը ո՛չ մէկ անշարժական ընդունելու կը կրնար և ո՛չ մէկ կերպով վիստառ կը Սուրիական հայրենիքին հողային ամբողջականութեան։

Միջազգային իրաւունքի տուեալներով հուրապարծուած էր ուրեմն Ալեքսանդրիայի Սահմանադրութեան հայրենիքի անբաժանելի մաս կողմէն հանգամանքը։

Այն քաղաքական ապարադք որ «Ալեքսիոս Գաշալեցի» կողմէ ստեղծուած էր «հողատարութեան» անուանով և պաշտօն ունէր Օսմանեան պետութեան բաժանուած նորաստեղծ պետութիւնները ղեկավարելու միջոց և անոնց ապագայ անսահման հողատարութեան անկախ իրաւունքները միայն ունէր։

Ըստ «հողատարութեան» իրաւաստութիւնները և հանգամանքները ձեռքով միջազգային պայմանագրութեան «հողատար» պետութիւնը իր հողատարութեան յանձնուած պետութեան հողէր այն հանգամանքը միայն ունի, ինչ պետութեան որ ունի «համապատասխան» իրաւունքները հանգամանքը որ ունի «համապատասխան» իրաւունքները հանգամանքը իր հանգամանքը։

Արդ՝ զրիքի բոլոր երկրակամութեան օրէնքներուն մէջ «համապատասխան» հանգամանքին կառավարութեան և յանձնարարութեան իրաւունքը միայն ունի, առանց կարելու ծախսելու և խորհուրդ «հանգամանք» կառավարութեան մասամբ կամ ամբողջութեամբ։ «համապատասխան» մը ինչ հաւանական շարքի այս սկզբունքին շարքաւոր գործածած կը լինի իր իրաւաստութիւնը և ծանցաբանաբար իր չափազանց իրաւունքները իրաւունք ունի չհանձնալու իր անուանով կառավարած սեփականաբար իրաւունքները։

Յիշատակ Սուրիոյ հողատարութիւնը ստանձնելով «համապատասխան» իրաւունքը միայն ապահոված էր իրեն, զիրք մը որ իրեն իրաւունք կու տար Սուրիոյ վարչութեան վրայ հիւսելու և զայն առաջնորդելու, զաշխարհ Սուրիոյ ձեռքուած տուեալ հողատարին վրայ, և այսպիսի միջոց։

Ուրեմն այն քաղաքականութիւնները որ Յիշատակ կառավարութեան Սուրիոյ անունով, այն սակարկութիւնները՝ որոնց մէջ մտաւ Յիշատակ «Սուրիական Ալեքսանդրիայի Սահմանադրութեան» իրաւունքը իր համար, չարաչար գործածուած էին իր հողատարին հանգամանքին, յայտնի սահմանափակումը իր փոխանորդի իրաւաստութեան։

«Ալեքսանդրիայի Սահմանադրութեան» միջազգային ընկալելու իրաւունք սկզբունքներու խախտումն է, անկող Յիշատակային իրաւունքները ունեւորութեան իրաւունքները «որոնք» մը կուտան, անհամապատասխանութեան մասին անհամապատասխանութեան մը, որուն մասին քաղաքական ու անհամա Սուրիան իր իրաւունքները խօսքը պէտք է բարձրացնէ և պիտի բարձրացնէ միջազգային ղեկավարի խղճին առջև։

Իրաւականօրէն անարգար ու եղեռնական է Ալեքս.

سُورِيَا

جريدة يومية سياسية - حلب

مديرها المسؤول

وَأَلَيْسَ بِمُحِبِّائِهَا

Մտորես

ԳԱՂԱՒԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻ 188—38 ԿԻՐԱԿԻ 8 ՅՈՒՆԻՍ 1947, ՀԱՄԼՂ 26-ԹԷ ZUSC 15 Ս. Դ.

Ամերիկեան մամուլը կը դատապարտուի եգիպտացիներու կողմէ

«Ամերիկեան մամուլը մէկ անօրինակ զրգուրներն էր» վերնագրով առաջնորդող յօդուածով մը «Բուրնալ Տեմբլ» առանց վերապահութեան կը դատապարտէ ամերիկեան զինուոր թերթերը, Ապրիլի 1-ին ծանօթ հարցին շուրջ իրենց բռնած ընթացքին համար։ Այս թերթը կը գրէ «ամերիկեան մամուլը զգալաւոր ապագայ մը կ'անցնէ՝ ան եկպտոսը հարաւորեալ պատերազմներ ուրանելու տպաւորութիւնը կը ձգէ Այս միջոցին մամուլը որ սիրով բռնած գտնուած դժուարութեան կենսականութեւնը Արաբական Լիկայի և արաբական երկրներու հանգիստը հարցը կը դառնար անտեսական զրգուրներ և քարտէսի շուրջ անմիջապէս ուղղութիւնը կը փոխէ և կը կարծէ որ ոչինչ կրնայ կորսնցնել արաբական երկրներն ու եկպտոսը անուանաբար։

Կրննէլ ետք թէ «Ապրիլի 1-ին» թերթը ու ակարան մը և որ 'չօրէն և զինուոր քաղաքական ու զինուորական դեր մը խաղաւ. թերթը կը շարունակէ. Մենք վստահ ենք որ Ժառանգ-եկպտոսական վերջինիս դժուարութիւնները պիտի հարթուին, անհասկացողութիւնները պիտի վերանան, երբեք երկրներու յարաբերութիւնները պիտի դառնան ինչ որ էին առաջ։

Միայն թէ ուրիշ երկրներու մամուլը չաշխատի իրաւունքները փառանքական կարծիքը զայն գտնուած համար մշակութիւնը և քաղաքական այն զրգուրներով զոր ան գրուած կը պահէ եկպտոսի մէջ։

Երկարուողի աշխատանքներու Գործադուլը

ԲԱՐԻՉ. — Երեկ սկսած վիճելով և ՍԵՆ Բորի երկարուողի աշխատանքներու գործադուլը որուն կը մասնակցէին 4500 քանթոնները ցարկը կը շարունակուի. թերթերու ներկայացուցիչները պիտի ներկայանան պատկան իշխանութեան իրենց պահանջները յայտնելու համար։

ԵՐԱՅԱՆԻՍ. — Պաշտօնապէս կը ծանուցանուի որ քարտէսով բեռնաւոր շոգիկներ մը պայմանով մը հետեւեալով զիմէն զուրկ կ'ստան և վստահ թէ Սպիտակ զիմէն վրայ Գործադուլ թափուած և կրակ առած է։

Պայքարիկ նամակ մը Ս. Պէֆին համար

ԼՈՆՏՈՆ. — Պաշտօնական աղբիւրէ կը տեղեկացուի որ Իտալիային զրկուած պայմանցիկ նամակ մը այս ատու հասած է արտաքին գործերու նախարարութեան ծանուար քարտիւղին գրասենիսին։ Քարտիւղին նամակը առնելով բազմապէս է. «հաճախելու ունի» որ իրաւաւորութեան մէջ պայմանցիկ էր. Այս նամակը զրկուեցաւ ինքնիշխան երկրներէ կեդրոնը և ոչ մէկ վիստա չպատճառեց։

սանտրիքի Սանճային Թուրքիոյ կողմէ, ան աւաղակային բաւանքներով մը հանգամանքը միայն ունի և բոլոր այն համաձայնութիւններն ու պայմանագրութիւնները, որոնք անոր ֆրանսական ինքնիշխանութեան և Թուրքիոյ մէջ կրնաքուած են նուրբագործելու համար Սանճայի լուրերը, մեկ տարեկաններու հանդէպ պարտաւոր ոչ մէկ հանգամանք ունի։

Մեր այն զգրաւոր հայրենակիցները՝ որոնք այսօր հարկը հաղարկելով կ'աղարկէ տարաբաշխ Սանճային մէջ, մեր հարգապաններն են, մեր սորոկ սրտատարները, որոնք իրենց զրկուելու հայրենիքին մէջ անհարգապանութեան և բռնի ստացած են «Թուրք քաղաքացի»ի հանգամանքը։

Անկախ ու ազատ Սուրիան ստիպուած չէ երկարելու թուրք և ֆրանսական այն համաձայնութեան, որուն համաձայն ժամանակավիշակներ և սահմանափակումներ տօրինուած էին Սանճայիներու իրենց հայրենիքի լիւրտ, իրենց Սուրիացի հանգամանքէն ձեռնարկով լինելու և կամ զայն պահելու զուրկ գալով Սանճայի սահմաններէն։ Սուրիոյ համար Սանճայի Սուրիան կ'ունի է, բաւարարուած, դաւանաբորէն լուրած հայրենիքի նուիրական կտոր մը և անոր վրայ ապրողները հարապառ ստիպուած։

Սանճայի պէտք է վերադառնայ Սուրիոյ, առանց այս տարրական արգարաններ իրականացումին, բարի գործունէութեան, մօտաւոր Արեւելի ժողովուրդներու եղբայրական միութեան բոլոր կողմերէ միջ համար ծաղանքի ցոյցներու հանգամանք միայն ունի։

Ա.հարեկչութեան նոր մերուտ մը

«Պայքարիկ», նամակներու առաւել

ԼՈՆՏՈՆ. — Ինքնիշխան Սերիոյ 5 պարագրաֆներն այսօր օգնաւոր Լոնտոնէի Իտալիա մեկնեցան, հակիրճ համար հոն սկսուած ընդունեցան՝ հրեայ ժողայրդական աշարհիկներու կողմէ հոն սկսուած նոր գործունէութեան մասին, որ կը կաշտայն պայմանցիկ նիւթը զինքնաժախի պահարաններու մէջ և զրկել կարեւոր անձանքներու Ընդհ. Ապահովութեան սպասարկութիւնը մասնաւոր քրեանիչներ և ֆուտստիկ նշանակած է ընդհուր համար եւրոպային եկած բոլոր նամակները, վախճալով որ նոր պայմանցիկ պահարանները զրկուին, ինչպէս որ բրիտանի. բարձրատիճան անձնաւորութիւններ ստացան։

Այս անձնաւորութիւններն մին է Սուրիոյ և Լիբանանի նախկին բրիտանական զինուոր Զօրաւոր Սերիոյ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ Ծերակոյտը կը վաւերացնէ

ԻՍԱԼՈՅ, ՌՈՒՄԱՆԻՅ, ՊՈԼԿԱՐՈՅ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻՅ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԳԱՇՆԱԳՐԻՐ ԳԱՇՆԱԳՐԻՐ. — 78-ի ղեմ 10 ձայնով է որ Մ. Նաճանգիրու Ծերակոյտը վաւերացուց Իտալիոյ հաշտութեան գաշապար։

ԳԱՇՆԱԳՐԻՐ. — Ծերակոյտը վաւերացուց Բուլղարիոյ, Պուլկարիոյ և Հունգարիոյ հաշտութեան գաշապարիները ձեռամբար թուրքականութեամբ մը։

Իտալական գաղութներու խորհրդաժողովը յետաձգուած

ԼՈՆՏՈՆ. — Իտալական գաղութային մասին 6 Յունիսին գումարուելով խորհրդաժողովը կրնայ յետաձգուել Իտալիոյ հետ կրնած գաշապար վաւերացնելու վերջը. քանի որ Սովիտ Միութեան ընդունելով հանգիստ ներկայացուցիչ մը զրկել այս համաձայնութիւնը, ինքնաւոր սպասել գաշապար վաւերացման։ Բանի մը շարքի առաջ Լոնտոնի կառավարութիւնը զիմէն խաղաղ, վաշինկի Սովիտ գիմէն էր, ինչպէս էր որ այս գաշապար վաւերացուի մայիսի վերջուորութիւնէն առաջ։

Լրագրողներու խորհրդաժողովին մէջ

ԲՐԱԿ. — Լրագրողներու միջազգային խորհրդաժողովը միաձայնութեամբ որոշեց իր ժողովին մէջ ընդունել սովիտ լրագրողները։

Նորին Կրտական ճարձում

Իրաքեան քիւրտերու առաջնորդ Մուսթաֆա Պարզան, 500 ձեռնարկներու գրուած անցած, Իրաքեան հողատար մտաւ. Իրաքի պատերազմական խորհուրդը կը հարգուի որ օրինական ուժիւր ուղարկուած են ներխուժողներու դէմ։

ԲՐԱԿ. — Մամուլի Միջազգային համադուր մարը միաձայնութեամբ որոշեց ընդունել անգամաւորութիւնը Սովիտ Մամուլի ներկայացուցիչներուն։

Պաշտօնական Յայտարարութիւն

Այսօր կը ծանուցանենք թէ, յաւելեալ Կրտակի 8 Յունիս 1947-ին, յաւարտ Ս. Պատարար մասնաւոր Հոգեւոր հանգիստ տեղի պիտի ունենայ Հալէպի մէջ եկեղեցիներուն մէջ, ի յիշատակ Կ. Պոլսոյ նախկին Պատարար նախագահ Յովնան. Տ. ԶԱՆԵՆ Կ. ԱՐՔԵՂԱՅԻՍԻԱՅԻ Կը հրապարակուի Ազգ. Մարմինն որ Զայ ժողովուրդը, ներկայացուցիչ սպանաբար, քիւրտ և յարգելու Մեծ եկեղեցականներ անմահ յիշատակ։

Իւսան Ազգ. Առաջնորդարանի 6 Յունիս 1947 Հալէպ

Տպարան ԱՆԻ Սալիպե Հայկա